

TAULA RODONA DE LA PRIMERA PONÈNCIA: BIOÈTICA. LÍMITS DE LA MANIPULACIÓ GENÈTICA

PRESENTACIÓ

MARC ANTONI BROGGI

Hospital Germans Trias i Pujol, Badalona, Barcelona

A través de la ponència del dia d'avui, a partir de les contribucions que hem anat escoltant al llarg del dia, hem pogut veure una mostra de nous descobriments i d'invençons tècniques. Com és lògic, indueixen noves esperances en una població i en aquesta taula hauríem de veure com es viuen les demandes en la pràctica; per exemple, en el dia a dia d'un consultori mèdic. A la vegada, aquesta Taula hauria de valorar la perplexitat que creen les noves possibilitats i les seves conseqüències inquietants, reals o imaginàries.

Perquè la societat sent inquietud, fins i tot por. Unes pors potser exagerades i nascudes del desconeixement, sovint atacades per una imaginació excessiva o pel periodisme; però que malgrat tot tenen una base real que pot resumir-se dient que no tot allò que és possible és convenient. Potser aquesta asseveració és definitiva del món contemporani pel que fa a la ciència, i el diferència de la il·lusió (i dono a aquest terme l'accepció vulgar però també la psicoanalítica) d'altres temps, en què es vivia la ciència i la seva possible evolució amb confiança.

Precisament, la magnífica conferència del Dr. Pere Lluís Font ens ha posat la feina d'aquesta Taula fàcil i difícil. Fàcil perquè ha introduït gairebé tots els interrogants i moltes inquietuds: només hem de seguir el seu fil. Difícil perquè ha posat el nivell molt alt. Ens ha recordat C. P. Snow i la seva explicació del divorci de dos mons: el de l'humanisme i el de la ciència. La bioètica potser no podrà constituir aquesta cultura holística i de síntesi, però sí que pretén posar-

los en contacte, verbalitzant interessos i valors i, com ell insistia, establint les finalitats que els motiven. La bioètica voldria limitar l'imperi de la *tecnologia*, de la *tecnocràcia*, amb una reflexió dels límits de la utilització de la tècnica com a mitjà. Perquè, seguint en això a Adela Cortina, diríem que una ciència (i la tècnica), quan perd la reflexió sobre els seus objectius, es pot convertir en ideologia. És clar que també pot convertir-se en ideologia la bioètica, i per això és tant important allunyar-la de la deontologia, del moralisme, i instal·lar-la sempre en l'ètica dialògica, la del diàleg socràtic.

Camus deia que *volem ser déus i no sabem ser homes*. Doncs bé, la bioètica voldria ajudar-nos a prendre consciència dels límits que comporta ser homes a través d'un diàleg racional. Però si no tot és convenient, què és perillós i com veure-ho?, què és prudent? És veritat que el temps i el coneixement esvaeixen molts temors, però constantment en brollen de nous. La bioètica té doncs una trista legitimació en aquesta inquietud. Però també té una rica funció en l'intent de consensuar i recordar valors sòlids, com els drets humans, des d'on poder iniciar una anàlisi, racional i que sigui creïble per la societat (que ho vegi com a esforç seriós de protecció) i pels científics (que no ho sentin com un moralisme «naïf» i molest).

La bioètica voldria ajudar-nos a saber ser homes més conscients; res més, però que és molt. I per a fer-ho, com ara veurem, vol ajudar a formular bé les preguntes. És modesta però realista. La bioètica pot ser doncs una ajuda, però és també una aventura intel·lectual recomanable, i tan rica com la ciència de què es nodreix i de la qual és filla.

I per aquesta Taula, que voldríem molt participativa, com correspon a una Taula d'ètica, voldríem començar amb dues exposicions diferents: per una banda, la visió d'aquestes expectatives dels ciutadans, i un exemple d'això pot ésser la visió d'un clínic com el Dr. Barri. Per altra banda, la d'una persona dedicada a la bioètica, dedicada a ajudar en la reflexió sobre els valors i decisions, i aquest pot ser el Dr. Abel.

Per a la primera exposició, doncs, tenim la sort de comptar amb en Pere Nolasc Barri, cap de servei de Reproducció de la clínica Dexeus, de la qual va ser un dels fundadors, que té una gran experiència clínica i també teòrica. És membre de gairebé totes les societats de fertilitat, europees i americanes, i del comitè editorial i *reviewer* de prestigioses revistes sobre el tema. Jo el vaig conèixer personalment —perquè ja el coneixia, com tots vostès, pel seu nom i per la seva obra— en un simpòsium del CAHBI del Consell d'Europa, a Madrid. Ell és la persona indicada perquè ens exposi una visió dels problemes que sorgeixen en aquest seu món clínic —causa de les noves tecnologies de tractament o de reproducció—, perquè ens orienti sobre quin tipus de decisions complexes costa de prendre o de compartir, i perquè ens digui com veu el possible ajut de fòrums, de guies o de normes.